

Hukuktan Yana Duranlara Selam

İçeriği Yazan: [Gökhan DAĞ](#) [1] Zaman: Cum, 10/09/2010 - 10:53

Alıntı Yapılan Yazar / Tarih: Mustafa BALBAY / 10 Eylül 2010

Kaynak: Cumhuriyet Gazetesi: 10 Eylül 2010 (s.1 ve s.8)

Türkiye Barolar

Birliği (TBB) İnsan Hakları Merkezi 10 Ağustos 2010'da "*Tutuklama Raporu*" adı altında güncel istatistikî verileri de içeren bir özel çalışma yayımladı.

Önce raporda yer alan saptamaları özetleyelim.

- Tutuklama başlı başına bir yargı sorunu haline gelmiştir. Olağanüstü bir tedbir olarak uygulanması gerektiği halde, adeta bir ön infaz gibi uygulanmaya başlanmıştır.

- 2005 yılında Ceza Muhakemesi Kanunu'nda (CMK) değişiklik yapılırken, tutuklamaların azalacağı beklentisi vardı ancak uygulama tam tersi oldu. Özellikle, özel yetkili mahkemeler (ÖYM) tutuklamayı bir seçenek değil, neredeyse bir zorunluluk olarak algılamakta ve uygulamaktadır.
- Önceki yıllarda Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin (DGM) olağanüstü uygulamaları tepki çekmiş ve DGM'ler kaldırılmıştı. Onların yerine getirilen ÖYM'ler daha kötü bir sınav vermektedir. Bu mahkemeler kaldırılmalıdır.
- Tutuklama kararları verilirken, *"kaçma şüphesi"*, *"delil karartma"* gibi şablon gerekçeler yazılmaktadır. Tutukluluğun devamında da aynı uygulama geçerlidir. Oysa, bu gerekçelerin haklılığını gösteren durumlar varsa, tutukluluk devam edebilir.
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), özellikle uzayan tutukluluklarda, başlangıçtaki gerekçelerin aynen sıralanmasını kabul etmemekte, tutuklulukta makul sürenin aşımını ciddi hukuk ihlali saymaktadır.

Raporda yer alan istatistikler, tutukluluğun fiili bir infaz olarak uygulanmakta olduğunu açıkça ortaya koyuyor. İşte rakamlar:

1970'te hapisanelerdeki 56.511 kişinin 26.392'si (yüzde 47) tutuklu, 30.119'u (yüzde 53) hükümlüydü.

1990'da 45.606 kişinin 16.233'ü (yüzde 35.5) tutuklu, 29.373'ü (yüzde 64.5) hükümlüydü.

2000'de 49.512 kişinin 24.657'si (yüzde 49.5) tutuklu, 24.855'i (yüzde 50.5) hükümlüydü.

2010'da 119.288 kişinin 60.782 (yüzde 51) tutuklu, 58.506'sı (yüzde 49) hükümlü.

Son günlerin moda karşılaştırmasıyla 1980 rakamlarını da verelim: 70.172 kişinin 38.931'i (yüzde 55.5) tutuklu, 31.241'i (yüzde 44.5) hükümlüydü. Bugün 12 Eylül dönemine yakın bir tablo var. Ancak genel olarak değerlendirmek gerekirse tutukluluk öteden beri ciddi sorun.

Öteki ülkelerde bu oran şöyle:
Üçte bir tutuklu, üçte iki hükümlü.
Tutuklu olarak yargılananların ne kadarı mahkûmiyet alıyor?
Japonya'da yüzde 99.9, Fransa'da yüzde 98.9, Almanya'da yüzde 96.5, İngiltere'de yüzde 90.3, Türkiye'de yüzde 70.

Bu rakamlar ışığında Türkiye'nin AİHM'de *"tutuklulukta makul sürenin aşıldığı"* başvuruları sıralamasında birinci olduğunu anımsatalım. Bizi Rusya izliyor.

Raporun başında yer alan “*Sunuş*” yazısında TBB Başkanı **Ahsen Coşar**, tarih boyunca tutuklamanın egemenler tarafından bir cezalandırma, muhalifleri susturma yöntemi olarak algılandığını, bugün hukuk sistemindeki “*özgürlükler şartı*”nın on yıllar süren çabaların sonucunda evrensel değer olarak benimsendiğini vurguluyor.

Türkiye ne durumda?

TBB İnsan Hakları Merkezi Başkanı Prof. Dr. **Rona Aybay**, raporun önsözünde, Yargıtay 4. Hukuk Dairesi’nin “*Haberal kararı*”nın, haksız tutuklamalara karşı bir içtihat olarak yerleşmesi dileğini vurguluyor.

Bizim de dileğimiz bu...

Bütün Aybay’ların hukuk bilimine, Türkiye’de hukukun yerleşmesine yaptıkları katkılara selam olsun...

Sevgideğer, saygıdeğer **Oktay Akbal** Ağabey’in sağlığına kavuşması, bizim ona-yazılarına kavuşmamız ne güzel...

Oktay Ağabey’e, özellikle akşamüzerleri bizi yalnız bırakmayan bulutlar dolusu selam...

Bir dileğim özgürlüğe sağlıklı kavuşmaksa, bir dileğim de bütün sevdiklerimi sağlıklı bulmak...

Akyaka’da şırıl şırıl suyuyla bir Azmakbaşı varsa bir de dupduru Türkçesiyle Yazmakbaşı var.

Mustafa BALBAY

Politika Dergisi Yazar Görüşü Özet: Alıntılanan Yazara Katılıyorum

Politika Dergisi Yazarı Görüşü:

Türkiye Cumhuriyet’i maalesef ki hukuk konusunda ileri gitmekten ziyade geri gidiyor. Balbay’ın da yazısında belirttiği rapora göre Türkiye Cumhuriyet’inde 2010 yılında tutukluların sayısı hükümlülerin sayısını aşmıştır ve tutuklu olan kişilerin sadece %70’i mahkûmiyet alabilmektedir.

2010 yılında tutuklu olan kişilerin sayısı 60.782’dir ve bu oranın %70’i (42.587) ancak mahkûmiyet alabilmiştir. %30’u size tutuksuz yargılanmak üzere veya suçsuz olarak tutukluluk halinden ayrılmıştır. İlk bakışta %70’lik oran büyük bir başarı gibi gözükebilir; fakat yazıda da belirtildiği üzere bu oran diğer karşılaştırılan ülkelerin oldukça gerisindedir. Japonya’da tutuklu olarak tutulan 1.000 kişiden 999’u mahkûmiyet almışken sadece bir kişi tutuksuz olarak yargılanmak üzere veya suçsuz olarak tutukluluk halinden ayrılmıştır. Bu durumun Japonya’da tutuklanan kişilerin mahkûm edildiği sonucunu çıkartmamalı aksine doğru kişilerin tutuklandığı tezini ön plana çıkartmalıdır.

Bugün Mustafa Balbay, Tuncay Özkan gibi birçok kişi hükümlü sıfatıyla değil, tutuklu sıfatıyla yargılanmaktadır. Örneğin Balbay’ın tutukluluk hali bugün 554. günündedir ve bu süre içerisinde Balbay ne mahkûmiyet almış ve de serbest bırakılmıştır.

Balbay’ın yazdıklarının iyi irdelenmesi ve Balbay ile birlikte yok yere tutuklu olduğuna inandığım tüm kişilerin Serbest bırakılması dileğiyle okumadaki

sabrınıza teşekkür ederim.

Gokhan.Dag@PolitikaDergisi.com
Telefon: 0555 557 0000

Yorumlar

- [Bilim/Kuramsal](#) [2]
- [Güncel](#) [3]
- [İç Siyasa](#) [4]
- [Tarih](#) [5]
- [Toplumsal](#) [6]

Kaynak URL (16/04/2024 - 06:12 tarihinde yazdırıldı):

<https://politikadergisi.com/basindan-secmeler/hukuktan-yana-duranlara-selam>

Bağlantılar:

- [1] <https://politikadergisi.com/pd-uye/gokhan-dag>
[2] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/bilimkuramsal>
[3] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/guncel>
[4] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>
[5] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/tarih>
[6] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal>